

ΣΥΝΑΝΤΗΣΙΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΙΑΝ ΣΙΜΠΕΛΙΟΥΣ

Κάθε βράδυ κάθεται ο Γιάν Σιμπέλιους, μ' ένα κουτί ποδρα κοντά του, φυσώντας δαχτυλιές καπνού, δίπλα στο ραδιογραμμόφωνο στο λιβινγκ - ρουμ του σπιτιού του. Στά περβάζια των παραθύρων, πάνω στα τραπέζια και στις βιτρίνες είναι βαλμένα μεγάλα βάζα με φρέσκα λουλούδια. Μπρός στο παράθυρο απλώνεται το εύρω φιλανθικό τοπίο. Κανένα σπίτι δεν φαίνεται δρόμου, από την μακρινή λεωφόρο ακούγεται πότε-πότε το κορνάρωμα ενός αυτοκινήτου.

Μήνες τώρα ο Σιμπέλιους, άδωντος, ώχρος λιγάκι βαρόκοος, αλλά ακόμα διαβάζοντας χωρίς γυαλιά, δεν άφησε την «βίλλα Αίνολα». Φροντίζοντας γι' αυτόν σαν μητέρα, παρά την μεγάλη της ηλικία (είναι λίγα χρόνια μόνο μικρότερη από τον Γιάν της) φιλόπονη και ένεργητική, η κυρία Aina Sibellius, μία λεπτοκαμωμένη γριούλα με άσημνια μαλλιά, στοματίες κάλυπτε τους επισκέπτες στην εξώπορτα. «Ο Μάετρος Γιάν δεν θέλει να ένοχληθθ, κοιμάται» λέει άποφασιστικά και κλείνει την πόρτα. Έκτός αν είναι κανείς τυχερός και έχει συστάσεις από παλιούς φίλους. Ήρθα με το ποδήλατο από τον σιδηροδρομικό σταθμό Ristinummi στο Jörvenpää, και η κυρία Aina το άνεγνώρισε άμέσως, ήταν της κόρης της ή όποια μου το είχε δανείσει. Μ' αυτό άνοιξε η πόρτα προς το λιβινγκ - ρούμ. Ο Μάετρος Γιάν με ύποδέχτηκε άνοιγοντας τα χέρια του, σαν έναν παλιό γνώριμο, και ύστερα, ενώ πέρανε καφέ με γλυκίσματα, μου μιλούσε ώρες αλόκληρες για την μουσική του, τις έπιτυχίες του, τη νεότητά του, τους φίλους του σ' όλον τον κόσμο, συμπεριλαμβανομένων και των γενναιοδώρων Άμερικανών, οι όποιοι τον έφοδίασαν με δέκα χιλιάδες ποδρα. Καπνίζει κάθε μέρα περί την μία ντουζίνα μακρούς, χοντρά ποδρα Χαβάνας,—λοιπόν μία προμήθεια για τρία χρόνια.

Τά πρώινα τά περνά στο γραφείο του, όπου διαβάζει την μουσική που έχει γράψει την προηγούμενη νύχτα. Ύστερα βάζει τα χειρόγραφα με τις τρεμουλιαστές νότες προσεκτικά σ' έναν χορτοφύλακα. Πάνω στα ράφια βρίσκονται καμιά έκταστοτή τείτοιιο χορτοφύλακες, δευμένοι. Κανείς όμως δεν άκουσε την μουσική που συνέθεσε τά είκοσι τελευταία χρόνια, ούτε η κυρία Aina. Δεν μπόρεσαν να τον μεταπεισουν ούτε οι είκοσι χιλιάδες δολάρια που του προσέφεραν από την Άμερική.

«Άυριο, ίσως μεθαύριο, όταν δεν θα είμαι πιά έδδ, τότε ίσως», λέει ο Σιμπέλιους κουνώντας το κεφάλι. Μετά τον θάνατο του θα γνωρίσουμε τις δημιουργίες από το λυκόφως της ζωής του. Δεν θέλει να κριθθ σε παραλληλισμό με τά έργα του από τό ζενιθ της δημιουργικότητός του. Άλλά να συνθέτη του είναι άπαραίτητο. Είναι το έλιξήριον της ζωής του.

Χτυπά με τό δάκτυλο τό φαλακρό κεφάλι του και λέει: «Η μουσική μου παρακαταθήκη! Τόση μουσική είναι εκεί μέσα, που δεν έχω όμως τον καιρό να την γράψω. Και έκτός αυτού, δείτε τά χέρια μου. Πώς τρέμουν. Αυτό προέρχεται από τό βιολί που κάποτε έπαιξα πολύ. Και, αν πιστέψουμε τον γιατρό, από την ηλικία». Ο Σιμπέλιους δεν ποτείες τον γιατρό που δεκάδες χρόνια πριν του άπηγόρευσε τό συνεχές άδουπιση.

Ζη άπλά και χωρίς φροντίδες. Άπό τό κράτος έχει τιμητική σύνταξη, τά ποσοστά του είναι τώρα δικας και άλλοτε πολλά και πλούσιοι φίλοι του στέλνουν άφθονα δώρα. Η μεγαλύτερη του ευχαρίστηση είναι να βρίσκεται άνάμεσα στα πολυάρθρια έγγόνια και διαγόκνα του. Κάθεται μαζί τους κάτω και χαίρεται τον μεγάλο θόρυβο στο συνήθος ήσυχ οπί.

«Παιδικές φωνές είναι θεία μουσική», λέει γελώντας. «Παιδιά και πουλιά, τό θρόϊσμα των φθινοπωρινών φύλλων, οι στεναγμοί και τά τραγούδια των δέντρων στη θύελλα, τό βούϊσμα των σπαρτών. Ούράνιες φωνές που κάνουν να ντρεπόμαστε έμεις οι γήινοι μουσικοί».

Συχνά, κάθεται ώρες στο άνοιχτό παράθυρο και άφουγκράζεται τους ήχους του ύπαιθρου. Τό ποδρ στο χέρι του σβύνει. «Οτι δεν κοιμάται τό καταλαβαίνει κανείς από τά δαχτυλά του, που χτυποδν στο χέρι της πολυθρόνας τό ρυθμό της μουσικής που έμεις δεν άκουϊμε. Την νύχτα προσπαθει να την γράψη. Σπάνια τό πετυχαίνει. Πολλά φύλλα χορτιού μισογραμμένα, πηγαίνουν τσαλακωμένα στο κάδοθι των άχρηστων. Οι συχνές έκτελέσεις των παλιών του έργων, τον κάνουν να συμφιλιώνεται με τό πεπωμένο, που στην προχωρημένη ηλικία του μετρίασε την δημιουργική ικανότητα. «Νάναι κανείς διάσημος όσο ζει, τί εύτυχία!»—λέει ριχνοντας ένα βλέμμα εδωγμοσούνης στα κτρινωμένα δάφνινα στεφάνια που κρέμονται στους τοίχους.